

§ 428

Lausunto Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavasta

HEL 2011-000144 T 10 03 00

HKR 2011-794

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle esityksen mukaisen lausunnon.

Alue- ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen

Maakuntakaavan teemoista ensimmäinen on alue- ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen.

Kaavaluonnoksessa korostuu alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen kestäväällä tavalla hyödyntämällä ensisijaisesti olemassa olevaa infrastruktuuria. Nykyisiä taajamia etenkin joukkoliikenneyhteyksien varrella tiivistetään ja lisärakentaminen ohjataan liikkumisesta aiheutuvien päästöjen kannalta parhaille liikkumisvyöhykkeille. Maankäytöllisillä ratkaisulla tuetaan julkista ja kevyttä liikennettä. Riittävä ja hyvin saavutettava virkistysalueverkosto ja toimiva ekologinen verkosto turvataan osana yhdyskuntarakennetta.

Kaavaluonnoksessa esitetään uudella liikenteen yhteystarvemerkinnällä mm. Helsingin alueella Laajasalon raideyhteyttä. Merkinnän sijainti on ohjeellinen ja kuten kaavaselostuksessa todetaan, kohteen suunnittelu on kesken.

Rakennusvirasto painottaa seudullisuuden ja yhteyksien jatkumisen tärkeyttä yli kaupunki- ja kuntarajojen. Kaupunkien tiivistyessä on turvattava jatkuvat ja riittävät viheralueet, jotka ovat myös ekologisesti tärkeitä. Erityisesti uusilla suunnitteilla olevilla alueilla, kuten Östersundom, tulisi korostaa seudullisia viheryhteyksiä kattavan ja risteävän viheralueverkoston aikaan saamiseksi. Vaihemaakuntakaavassa ei ole syytä määritellä mm. Meri-Rastilan, Rastilan ja Kivinokan maankäyttöä uusiksi.

Rakennusvirasto rakentaa uusia liikenneväyliä, viheralueita ja julkisia tiloja aikanaan asemakaavan mukaisesti. Rakennusvirasto huolehtii oikea-aikaisilla toimenpiteillä osaltaan toimivista liikenne-, viher- ja virkistysalueverkostoista. Katu- ja puisto-osaston valmistelemat aluesuunnitelmat kartoittavat asemakaavoitettujen katu- ja puistoalueiden peruskorjaus- ja kunnostustarvetta. Rakennusviraston laatimat luonnonhoidon suunnitelmat ja rantaohjelma ohjaavat viher- ja ranta-alueiden hoito- ja kehittämistyötä.

Liityntäpysäköinnissä painopiste on pääkaupunkiseudun ydinalueen ulkopuolella. Östersundomiin on kaavaluonnoksessa esitetty yksi liityntäpysäköinnin alue, joka on tarpeellinen.

Liityntäpysäköintipaikkojen lukumäärä ja sijainti täsmentyy kaavaprosessin edetessä.

Rakennusvirasto on antanut erillisen lausunnon Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastolle Östersundomin yhteisestä yleiskaavaluonnoksesta kesäkuussa 2011. Lausunnossa on otettu kantaa valittavaan raideliikennetarkaisuun, kaupunkirakenteen ja eri toimintojen, kuten eri liikennemuotojen omien liikenneväylien vaatimiin realistisiin tilavarauksiin, talvikunnossapidon haasteisiin (mm. lumen välivarastointi- ja vastaanottoaikat), hulevesien käsittelyyn ja tulvareitteihin strategisella tasolla, ylijäämämassojen vastaanottoaikaan sijoittamiseen sekä viheryhteyksien ja suojelualueiden säilyttämiseen. Östersundomin osalta asiat huomioitaneen myös maakuntakaavassa, jota valmistellaan yhteistyössä Östersundomin yhteisen yleiskaavan kanssa. Östersundomin ratkaisut täsmentyvät tietojen täydentyessä kuntien yhteisessä osayleiskaavaprosessissa.

Metropolialueen kilpailukyvyyn vahvistaminen

Kaavaluonnoksessa esitetty toinen merkittävä teema on metropolialueen kilpailukyvyyn vahvistaminen. Valtakunnallisten ja kansainvälisten liikenneyhteyksien toimivuutta parannetaan varautumalla uusien raideyhteyksien toteuttamiseen Helsingistä Turun ja Pietarin suuntiin. Säteittäisten liikenneyhteyksien lisäksi kehitetään poikittaisia liikenneyhteyksiä.

Rakennusvirasto pyrkii edistämään näitä tavoitteita osallistumalla aktiivisesti kaavoituksen eri vaiheisiin.

Uusi Porvoontie eli maantie 170 on kaavaluonnoksessa merkitty seututie tai pääkatu -merkinnällä. Östersundomin alueella tulee tarkemman kaavoituksen yhteydessä selvittää jätetäänkö maantie Liikenneviraston hallintaan vai muutetaanko se kaduksi. Selvitysten mukaan maantien 170 odotettu liikennemäärä on tulevaisuudessa jopa 40 000 ajoneuvoa vuorokaudessa, joten molemmat vaihtoehdot on hyvä pitää auki.

Kaavaluonnoksessa osoitetaan liikenteen yhteistarve Helsingin edustalta Tallinnaan. Tavoitteena on kilpailukyvyyn ja liikennepalveluiden parantaminen myös Baltian maiden kautta Keski- ja Etelä-Eurooppaan. Rakennusvirastolla on aktiivinen rooli mm. Hernesaaren satamiin saapuvien risteilymatkustajien ohjaamisessa ja opastamisessa keskustaan. Rakennusvirasto pyrkii toteuttamaan hyvää elinympäristöä myös rakennettavien alueiden väliaikaisen käytön ajaksi.

16.8.2011

Pisara-rata on osoitettu kaavaluonnoksessa ohjeellisena linjauksena. Radalla on erittäin suuri vaikutus valtakunnallisen ja maakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuuteen. Pisara yhdistää Pasilan liikenneterminaalin Helsingin kantakaupunkiin uudella ratayhteydellä. Rakennusvirasto on antanut erillisen lausunnon Liikennevirastolle Pisaran vaihtoehtolinjauksista keväällä 2011.

Nopeana ratayhteytenä Helsingistä itään on tutkittu kahta päävaihtoehtoa, joista toinen kulkee Helsinki-Vantaan lentoaseman ja toinen Tapanilan kautta rannikkoa myötäillen. Päävaihtoehdot jakautuvat vielä tahoillaan alavaihtoehdoiksi. Lentoaseman kautta kulkeva yhteys vapauttaa pääradan kapasiteettia, mutta edellyttää Pisaran ja Lentoradan rakentamista. Helsingin osalta linjaus kulkee maan alla. Toinen päävaihtoehto eli Tapanilan kautta kulkeva raideyhteys edellyttää Pisaran ja Pasila-Tapanila välin viidennen raideyhteyden toteuttamisen. Yhteys kulkee Helsingin alueella sekä tunnelissa että maanpäällä. Helsingin näkökulmasta Östersundomin alue on lähtökohtaisesti suunniteltu metropainotteisesti. Alueen tehokas käyttöönotto edellyttää raideliikenne ratkaisun toteuttamisen yhdessä alueen rakentamisen kanssa. Jos Tapanilan ratayhteys olisi toteutettavissa verrattain nopeasti, olisi se kokonaisuutena edullisin koko itärannikkoa palveleva raideliikenne ratkaisu. Jos ratayhteys ei ole nopeasti rakennettavissa, palvelee metro Östersundomin aluetta paremmin. Tällöin Tapanilan ratayhteys on tietyssä mielessä päällekkäinen metrolinjauksen kanssa ja ratkaisut saattavat osittain syödä toistensa kannattavuutta. Tällöin lentoaseman kautta kulkeva itäratayhteys voisi toimia itäpuolen alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämisen näkökulmasta tehokkaammin.

Kaupan palveluverkko osaksi yhdyskuntarakennetta

Kolmas pääteema kaavaluonnoksessa on kaupan palveluverkon sitominen osaksi yhdyskuntarakennetta. Helsingin alueelle on esitetty uusien vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen Östersundomiin, Hettoniemeen ja Kehä I:n ja Vihdintien varteen. Olemassa olevia kauppakeskittyymiä on tarkoituksenmukaista tiivistää ja laajentaa ja uusia keskuksia sijoittaa keskustatoimintojen alueelle hyvien julkisten ja kevyen liikenteen yhteyksien varrelle.

Kylien ja muun hajarakentamisen ohjaaminen

Kaavaluonnoksen neljäntenä pääteemana mainittu kylien ja hajarakentamisen ohjaaminen korostuu kaavaselostuksen mukaan erityisesti Helsingin seudulla. Maakuntakaavassa annetaan suunnittelumääräyksiä, joilla rakentamista pyritään ohjaamaan kyliin. Kaavaluonnoksessa Helsingin seudulle ei ole määriteltä yhtään yhdyskuntarakenteen kannalta merkittävää kylää.

Muut teemat

Lisäksi kaavaluonnoksessa on käsitelty mm. energiaverkkoa ja siirtoviemäriä.

Rakentamisessa on siirrytty kestävään elinkaariajatteluun; uusiutuvien energiamuotojen käytön lisäämiseen ja energian säästämiseen. Voimassaoleva yleiskaava 2002 mahdollistaa tuulivoimaloiden rakentamisen merelle myös Helsingin edustalle. Tuulivoiman hyödyntämisen tutkiminen laajemmin ja esittäminen maakuntakaavassa olisi toivottavaa alue- ja yhdyskuntarakenteen kokonaiskuvan tarkastelua varten.

Teleliikenteen tarvitsemat telemastoalueiden määrät lisääntyvät tulevaisuudessa. Kantavuusalueiden verkkotarkastelu olisi hyvä esittää maakuntakaavan edellyttämällä tarkkuudella myös maakuntakaavassa ja varata mahdollisesti myös ohjeellisia alueita telemastoille.

Myös maakuntakaavatasolla olisi hyvä esittää ohjeelliset maa-ainesottopaikkojen, ylijäämämaiden ja mahdollisten pilaantuneiden maiden sijoituspaikat etenkin, jos paikat sijoittuvat useamman kunnan alueelle yli kuntarajojen.

Lisäksi maakuntakaavaluonnoksessa on yhdenmukaistettu Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla käytetyt kaavamerkinnot ja -määräykset maakuntakaavassa käsiteltävien aihealueiden osalta. Kaavamerkinnoissa ei ollut mainintaa esimerkiksi merialueiden väylämerkinnöistä. Olisi toivottavaa, että kaikki kaavamerkinnot on selitetty kaavassa mahdollisten virhetulkintojen takia. Rakennusvirastossa tulkitaan myös merialueiden merkintöjä esimerkiksi väylä- ja siltasuunnittelun yhteydessä vaikkakin yleensä asemakaavatasolla.

Käsittely

Vastaehdotus:

Heinä mies Jussi: Helikopterikentän osoittamista Hernesaareen ei ole syytä osoittaa seudullisena kysymyksenä maakuntakaavassa.

Kannattajat: Hänninen Tuula

Merkittiin, että esittelijä lisäsi esityslistan sivulla 29 ennen otsikkoa "Kaavan vaikutusten arviointi" olevan kappaleen loppuun seuraavan: "Helikopterikentän osoittamista Hernesaareen ei ole syytä osoittaa seudullisena kysymyksenä maakuntakaavassa."

Merkittiin, että esittelijä muutti esityslistan sivulla 26 olevan otsikon "Kaupan palveluverkko osaksi yhdyskuntarakennetta" alla olevan

16.8.2011

kappaleen toisessa virkkeessä olevan sanan "Itäkeskukseen" sanaksi "Herttoniemeen"

Vastaehdotus:

Niemi Esko: Kohdasta 18 poistetaan tuulivoimaa koskeva kannanotto.

Kannattajat: Pätiälä Erkki

Vastaehdotus:

Hartonen Sari: Poistetaan 5:stä kappaleesta virke "Kaavaluonnoksessa esitetyt uudet viheryhteydet Rastilassa, Meri-Rastilassa, Kivinokassa ja Kalasatamanrannassa ovat selkeitä." Lisäksi saman kappaleen loppuun, että vaihemaakuntakaavassa ei ole syytä määritellä mm. Meri-Rastilan, Rastilan ja Kivinokan maankäyttöä uusiksi.

Kannattajat: Hänninen Tuula

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kohdasta 18 poistetaan tuulivoimaa koskeva kannanotto.

Jaa-äännet: 6

Martti Tulenheimo, Sari Hartonen, Tuula Hänninen, Marianne Österberg, Kirsti Inkeroinen-Kalliokoski, Jussi Heinämies

Ei-äännet: 2

Esko Niemi, Erkki Pätiälä

Poissa-äännet: 1

Harri Saksala

2. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Poistetaan 5:stä kappaleesta virke "Kaavaluonnoksessa esitetyt uudet viheryhteydet Rastilassa, Meri-Rastilassa, Kivinokassa ja Kalasatamanrannassa ovat selkeitä." Lisäksi saman kappaleen loppuun, että vaihemaakuntakaavassa ei ole syytä määritellä mm. Meri-Rastilan, Rastilan ja Kivinokan maankäyttöä uusiksi.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 8

Sari Hartonen, Jussi Heinämies, Marianne Österberg, Tuula Hänninen, Esko Niemi, Martti Tulenheimo, Kirsti Inkeroinen-Kalliokoski, Erkki Pätiälä

Poissa-äännet: 1

Harri Saksala

16.8.2011

Esittelijä

osastopäällikkö
Osmo Torvinen

Lisätiedot

Pia Rantanen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38812
pia.rantanen(a)hel.fi
Luomanen Jussi, toimistopäällikkö, puhelin: 310 38626
jussi.luomanen(a)hel.fi
Sihvonen Taru, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
taru.sihvonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [Lausuntopyyntö Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta](#)
- 2 [Uudenmaan2VaihekaavaLuonnos_Nahtaville160511_Lehti3.pdf](#)
- 3 [Uudenmaan2VaihekaavaLuonnos_Nahtaville160511_Lehti1.pdf](#)
- 4 [Maakuntakaavaluonnoksen kartta, Helsingin seutu](#)
- 5 [Maakuntakaavaluonnoksen merkinnät ja määräykset](#)
- 6 [Maakuntakaavaluonnoksen kaavaselostus](#)

Päätösehdotus

Yleisten töiden lautakunta päättäne antaa kaupunginhallitukselle esityksen mukaisen lausunnon.

Alue- ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen

Maakuntakaavan teemoista ensimmäinen on alue- ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen.

Kaavaluonnoksessa korostuu alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen kestäväällä tavalla hyödyntämällä ensisijaisesti olemassa olevaa infrastruktuuria. Nykyisiä taajamia etenkin joukkoliikenneyhteyksien varrella tiivistetään ja lisärakentaminen ohjataan liikkumisesta aiheutuvien päästöjen kannalta parhaille liikkumisvyöhykkeille. Maankäytöllisillä ratkaisuilla tuetaan julkista ja kevyttä liikennettä. Riittävä ja hyvin saavutettava virkistysalueverkosto ja toimiva ekologinen verkosto turvataan osana yhdyskuntarakennetta.

Kaavaluonnoksessa esitetään uudella liikenteen yhteystarvemerkinnällä mm. Helsingin alueella Laajasalon raideyhteyttä. Merkinnän sijainti on ohjeellinen ja kuten kaavaselostuksessa todetaan, kohteen suunnittelu on kesken.

Rakennusvirasto painottaa seudullisuuden ja yhteyksien jatkumisen tärkeyttä yli kaupunki- ja kuntarajojen. Kaupunkien tiivistyessä on turvattava jatkuvat ja riittävät viheralueet, jotka ovat myös ekologisesti tärkeitä. Kaavaluonnoksessa esitetyt uudet viheryhteydet Rastilassa, Meri-Rastilassa, Kivinokassa ja Kalasatamanrannassa ovat selkeitä. Erityisesti uusilla suunnitteilla olevilla alueilla, kuten Östersundom, tulisi

korostaa seudullisia viheryhteyksiä kattavan ja risteävän viheralueverkoston aikaan saamiseksi.

Rakennusvirasto rakentaa uusia liikenneväyliä, viheralueita ja julkisia tiloja aikanaan asemakaavan mukaisesti. Rakennusvirasto huolehtii oikea-aikaisilla toimenpiteillä osaltaan toimivista liikenne-, viher- ja virkistysalueverkostoista. Katu- ja puisto-osaston valmistelemat aluesuunnitelmat kartoittavat asemakaavoitettujen katu- ja puistoalueiden peruskorjaus- ja kunnostustarvetta. Rakennusviraston laatimat luonnonhoidon suunnitelmat ja rantaohjelma ohjaavat viher- ja ranta-alueiden hoito- ja kehittämistyötä.

Liityntäpysäköinnissä painopiste on pääkaupunkiseudun ydinalueen ulkopuolella. Östersundomiin on kaavaluonnoksessa esitetty yksi liityntäpysäköinnin alue, joka on tarpeellinen.

Liityntäpysäköintipaikkojen lukumäärä ja sijainti täsmentyy kaavaprosessin edetessä.

Rakennusvirasto on antanut erillisen lausunnon Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastolle Östersundomin yhteisestä yleiskaavaluonnoksesta kesäkuussa 2011. Lausunnossa on otettu kantaa valittavaan raideliikennetarkaisuun, kaupunkirakenteen ja eri toimintojen, kuten eri liikennemuotojen omien liikenneväylien vaatimiin realistisiin tilavarauksiin, talvikunnossapidon haasteisiin (mm. lumen välivarastointi- ja vastaanottoaikat), hulevesien käsittelyyn ja tulvareitteihin strategisella tasolla, ylijäämämassojen vastaanottoaikaan sijoittamiseen sekä viheryhteyksien ja suojelualueiden säilyttämiseen. Östersundomin osalta asiat huomioitaneen myös maakuntakaavassa, jota valmistellaan yhteistyössä Östersundomin yhteisen yleiskaavan kanssa. Östersundomin ratkaisut täsmentyvät tietojen täydentyessä kuntien yhteisessä osayleiskaavaprosessissa.

Metropolialueen kilpailukyvn vahvistaminen

Kaavaluonnoksessa esitetty toinen merkittävä teema on metropolialueen kilpailukyvn vahvistaminen. Valtakunnallisten ja kansainvälisten liikenneyhteyksien toimivuutta parannetaan varautumalla uusien raideyhteyksien toteuttamiseen Helsingistä Turun ja Pietarin suuntiin. Säteittäisten liikenneyhteyksien lisäksi kehitetään poikittaisia liikenneyhteyksiä.

Rakennusvirasto pyrkii edistämään näitä tavoitteita osallistumalla aktiivisesti kaavoituksen eri vaiheisiin.

Uusi Porvoontie eli maantie 170 on kaavaluonnoksessa merkitty seututie tai pääkatu -merkinnällä. Östersundomin alueella tulee tarkemman kaavoituksen yhteydessä selvittää jätetäänkö maantie Liikenneviraston hallintaan vai muutetaanko se kaduksi. Selvitysten

16.8.2011

mukaan maantien 170 odotettu liikennemäärä on tulevaisuudessa jopa 40 000 ajoneuvoa vuorokaudessa, joten molemmat vaihtoehdot on hyvä pitää auki.

Kaavaluonnoksessa osoitetaan liikenteen yhteystarve Helsingin edustalta Tallinnaan. Tavoitteena on kilpailukyvyyn ja liikennepalveluiden parantaminen myös Baltian maiden kautta Keski- ja Etelä-Eurooppaan. Rakennusvirastolla on aktiivinen rooli mm. Hernesaaren satamiin saapuvien risteilymatkustajien ohjaamisessa ja opastamisessa keskustaan. Rakennusvirasto pyrkii toteuttamaan hyvää elinympäristöä myös rakennettavien alueiden väliaikaisen käytön ajaksi.

Pisara-rata on osoitettu kaavaluonnoksessa ohjeellisena linjauksena. Radalla on erittäin suuri vaikutus valtakunnallisen ja maakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuuteen. Pisara yhdistää Pasilan liikenneterminaalin Helsingin kantakaupunkiin uudella ratayhteydellä. Rakennusvirasto on antanut erillisen lausunnon Liikennevirastolle Pisanan vaihtoehdolinjauksista keväällä 2011.

Nopeana ratayhteytenä Helsingistä itään on tutkittu kahta päävaihtoehtoa, joista toinen kulkee Helsinki-Vantaan lentoaseman ja toinen Tapanilan kautta rannikkoa myötäillen. Päävaihtoehdot jakautuvat vielä tahoillaan alavaihtoehdoiksi. Lentoaseman kautta kulkeva yhteys vapauttaa pääradan kapasiteettia, mutta edellyttää Pisanan ja Lentoradan rakentamista. Helsingin osalta linjaus kulkee maan alla. Toinen päävaihtoehto eli Tapanilan kautta kulkeva raideyhteys edellyttää Pisanan ja Pasila-Tapanila välin viidennen raideyhteyden toteuttamisen. Yhteys kulkee Helsingin alueella sekä tunnelissa että maanpäällä. Helsingin näkökulmasta Östersundomin alue on lähtökohtaisesti suunniteltu metropainotteisesti. Alueen tehokas käyttöönotto edellyttää raideliikenne ratkaisun toteuttamisen yhdessä alueen rakentamisen kanssa. Jos Tapanilan ratayhteys olisi toteutettavissa verrattain nopeasti, olisi se kokonaisuutena edullisin koko itärannikkoa palveleva raideliikenne ratkaisu. Jos ratayhteys ei ole nopeasti rakennettavissa, palvelee metro Östersundomin aluetta paremmin. Tällöin Tapanilan ratayhteys on tietysti mielessä päällekkäinen metrolinjauksen kanssa ja ratkaisut saattavat osittain syödä toistensa kannattavuutta. Tällöin lentoaseman kautta kulkeva itäratayhteys voisi toimia itäpuolen alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämisen näkökulmasta tehokkaammin.

Kaupan palveluverkko osaksi yhdyskuntarakennetta

Kolmas pääteema kaavaluonnoksessa on kaupan palveluverkon sitominen osaksi yhdyskuntarakennetta. Helsingin alueelle on esitetty uusien vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen Östersundomiin,

Itäkeskukseen ja Kehä I:n ja Vihdintien varteen. Olemassa olevia kauppakeskittyimiä on tarkoituksenmukaista tiivistää ja laajentaa ja uusia keskuksia sijoittaa keskustatoimintojen alueelle hyvien julkisten ja kevyen liikenteen yhteyksien varrelle.

Kylien ja muun hajarakentamisen ohjaaminen

Kaavaluonnoksen neljäntenä pääteemana mainittu kylien ja hajarakentamisen ohjaaminen korostuu kaavaselostuksen mukaan erityisesti Helsingin seudulla. Maakuntakaavassa annetaan suunnittelumääräyksiä, joilla rakentamista pyritään ohjaamaan kyliin. Kaavaluonnoksessa Helsingin seudulle ei ole määritelty yhtään yhdyskuntarakenteen kannalta merkittävää kylää.

Muut teemat

Lisäksi kaavaluonnoksessa on käsitelty mm. energiaverkkoa ja siirtoviemäriä.

Rakentamisessa on siirrytty kestävään elinkaariajatteluun; uusiutuvien energiamuotojen käytön lisäämiseen ja energian säästämiseen. Voimassaoleva yleiskaava 2002 mahdollistaa tuulivoimaloiden rakentamisen merelle myös Helsingin edustalle. Tuulivoiman hyödyntämisen tutkiminen laajemmin ja esittäminen maakuntakaavassa olisi toivottavaa alue- ja yhdyskuntarakenteen kokonaiskuvan tarkastelua varten.

Teleliikenteen tarvitsemat telemastoalueiden määrät lisääntyvät tulevaisuudessa. Kantavuusalueiden verkkotarkastelu olisi hyvä esittää maakuntakaavan edellyttämällä tarkkuudella myös maakuntakaavassa ja varata mahdollisesti myös ohjeellisia alueita telemastoille.

Myös maakuntakaavatasolla olisi hyvä esittää ohjeelliset maa-ainesottopaikkojen, ylijäämä-maiden ja mahdollisten pilaantuneiden maiden sijoituspaikat etenkin, jos paikat sijoittuvat useamman kunnan alueelle yli kuntarajojen.

Lisäksi maakuntakaavaluonnoksessa on yhdenmukaistettu Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla käytetyt kaavamerkinnot ja -määräykset maakuntakaavassa käsiteltävien aihealueiden osalta. Kaavamerkinnoissa ei ollut mainintaa esimerkiksi merialueiden väylämerkinnöistä. Olisi toivottavaa, että kaikki kaavamerkinnot on selitetty kaavassa mahdollisten virhetulkintojen takia. Rakennusvirastossa tulkitaan myös merialueiden merkintöjä esimerkiksi väylä- ja siltasuunnittelun yhteydessä vaikkakin yleensä asemakaavatasolla.

Esittelijä

16.8.2011

Hallintokeskus on pyytänyt yleisten töiden lautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 11.8.2011 mennessä. Lausunnon antamiseen on saatu lisäaikaa.

Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava on ensimmäinen koko Uudenmaan alueen kattava maakuntakaava laajentuneen Uudenmaan maakunnan alueella. Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakunnat yhdistyivät vuoden 2011 alussa kattamaan 28 kuntaa Suomen asukas- ja työpaikkamääriltään suurimmalla ja nopeimmin kasvavalla alueella. Maakuntien yhdistymisen lisäksi kaavaluonnokseen ovat vaikuttaneet merkittävästi Uudellamaalla tapahtuneet ja vireillä olevat kuntaliitokset sekä osakuntaliitos, jossa Sipoon länsiosa liitettiin Helsinkiin 1.1.2009.

Maakuntakaavan uudistaminen kohdistuu Uudenmaan maakuntakaavan ja 1. vaihemaakuntakaavan aluerakenteen ja liikennejärjestelmien teemoihin. Uudistaminen koskee myös Itä-Uudenmaan maakuntakaavassa vahvistamatta jätettyjä Sipoosta Helsinkiin liitettyjä alueita.

Kaavan sisällön merkittävyyden takia käytetään nimitystä maakuntakaavan uudistaminen rinnakkain virallisen Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava -nimityksen kanssa. Maakuntakaavaluonnoksessa on yhdenmukaistettu Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla käytetyt kaavamerkinnot ja -määräykset maakuntakaavassa käsiteltävien aihealueiden osalta.

Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan liitot ovat tehneet kaavan valmistelutyötä, selvityksiä ja rakennemallityötä vuodesta 2009 lähtien. Kaavaluonnosta on valmisteltu laajassa yhteistyössä kuntien virkamiesten ja luottamushenkilöiden sekä keskeisten sidosryhmien kanssa.

Maakuntakaavan uudistamisen erityisenä tavoitteena on korostaa maakuntakaavan strategista luonnetta. Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja kilpailukyvyn parantaminen ovat koko maan etu. Ilmastomuutoksen hillinnän tarve on kaavatyössä keskeistä jo valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteidenkin näkökulmasta

Maakuntakaavan uudistamista ohjaavat erityisesti ne valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, jotka liittyvät suoraan maakuntakaavan teemoihin. Näitä tavoitteita ovat eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu -tavoitteen erityistavoitteet, toimivat yhteysverkot ja energiahuolto -tavoitteen erityistavoitteet sekä Helsingin seudun erityiskysymysten erityistavoitteet.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaavassa esitetään alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet sekä osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia aluevarauksia.

Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella vaan toimii ohjeellisena laadittaessa tai muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa.

Kaavaluonnoksen perusrakenne

Maakuntakaavaluonnoksen perusratkaisu noudattaa neljää pääperiaatetta:

- alue- ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen
- metropolimaakunnan kilpailukyvyyn vahvistaminen
- kaupan palveluverkko suunnitellaan osaksi alue- ja yhdyskuntarakennetta
- kylien ja muun hajarakentamisen ohjaaminen

Nämä perusrakenteen periaatteet muodostavat maakuntakaavaluonnoksen keskeisen sisällön. Lisäksi kaavaluonnoksessa käsitellään energiaverkkoa, puolustusvoimien melualueita ja Hernesaaren helikopterikenttä.

Kaavan vaikutusten arviointi

Kaavan vaikutuksia arvioidaan sillä tasolla ja tarkkuudella kuin maakuntakaava yleispiirteisenä kaavana edellyttää. Kaavaa laadittaessa selvitetään kaavan toteuttamisen välittömät ja välilliset vaikutukset sekä arvioidaan niiden merkittävyys. MRA 1 §:n mukaan arvioinnin on annettava riittävät tiedot kaavan toteuttamisen merkittävistä välillisistä ja välittömistä vaikutuksista:

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Lisäksi arvioidaan kaavan vaikutukset Natura 2000-ohjelman alueisiin maakuntakaavan edellyttämällä tarkkuudella.

Vaikutusten arvioinnissa tullaan hyödyntämään laadullisia ja määrällisiä tekijöitä sekä paikkatietoa.

Kaavan ohjaus- ja oikeusvaikutukset

Koska maakuntakaavoitusta ohjaa alueidenkäytön suunnittelujärjestelmään sisältyvä asteittainen tarkentuvan suunnittelun periaate, kaavaselostuksessa tullaan käsittelemään maakuntakaavan tulkintaa, oikeusvaikutuksia ja suhdetta muuhun lainsäädäntöön. Osana arviointia huomioidaan vaihemaakuntakaavan maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset oikeus- ja ohjausvaikutukset kuntakaavoitukseen, viranomaistoimintaan sekä maakuntakaavan rakentamisrajoitukset.

Maakuntakaavan luonnoksesta saatavien lausuntojen, mielipiteiden ja vaikutusten arvioinnin perusteella valmistellaan kaavaehdotus, joka on tarkoitus viedä hyväksyttäväksi vuoden 2012 lopulla ympäristöministeriöön. Kaavaehdotus viimeistellään palautteen pohjalta vuoden 2012 aikana. Tavoitteena on, että maakuntavaltuusto hyväksyy kaavan vuoden 2012 loppuun mennessä. Hyväksymisen jälkeen kaava lähetetään ympäristöministeriöön vahvistettavaksi.

Esittelijä

Osastopäällikkö
Osmo Torvinen

Lisätiedot

Pia Rantanen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38812
pia.rantanen(a)hel.fi
Luomanen Jussi, toimistopäällikkö, puhelin: 310 38626
jussi.luomanen(a)hel.fi
Sihvonen Taru, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
taru.sihvonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [Lausuntopyyntö Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta](#)
- 2 [Uudenmaan2VaihekaavaLuonnos_Nahtaville160511_Lehti3.pdf](#)
- 3 [Uudenmaan2VaihekaavaLuonnos_Nahtaville160511_Lehti1.pdf](#)
- 4 [Maakuntakaavaluonnoksen kartta, Helsingin seutu](#)
- 5 [Maakuntakaavaluonnoksen merkinnät ja määräykset](#)
- 6 [Maakuntakaavaluonnoksen kaavaselostus](#)

Otteet

Ote
Katu- ja puisto-osasto
Kaupunginhallitus

Otteen liitteet

Esitysteksti